

פרשת וישלח - חמישי

לד' וַיִּצְאָה דִּינָה בַת־לֵאָה

אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לְרָאִוֹת

בְּכָנֹת הָאָרֶץ:

ש"י בַת לֵאָה. וְלֵאָה יַעֲקֹב. אֵלֶּה עַל שֵׁם יִצְחָאָה נִקְרָאת בַת לֵאָה שְׂאֵפָה הִיא יִצְחָנִית הִיתָה שְׂאֵמֶר וַיִּצְאָה לֵאָה לְקִרְאָתוֹ (רַעְלָה מְשֻׁלָּה הַפֶּסֶל כְּאִמָּה כְּבִתָּה) :

(ב) וַיֵּרָא אֹתָהּ שָׂכָם בֶּן־חֲמוֹר

הַחַי וַיֵּשֶׂא הָאָרֶץ וַיִּקַּח

אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעֲנֶה:

ש"י וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ. כְּדֹרְכָה: וַיַּעֲנֶה. שְׁלֹא כְּדֹרְכָה:

(ג) וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת־

יַעֲקֹב וַיֵּאָדָב אֶת־הַנַּעַר

וַיִּדְבַּר עִלְיָב הַנַּעַר:

ש"י עַל לֵב הַנַּעֲרָה. דְּכָרִים

הַמִּתְוָשִׁים עַל הַלֵּב רָאִי אֲבִיךָ בְּחֻלַּת שְׂדֵה קִטְנָה כְּמֵה מָמֹן בְּזָבֹו אֲנִי אֲשִׁיאוֹךָ וְתִקְנָה הָעִיר וְכָל שְׂדֹתֶיהָ:

(ד) וַיֹּאמֶר שָׂכָם אֶל־חֲמוֹר

אָבִיו לֵאמֹר קַח־לִי אֶת־

הַיָּלְדָה הַזֹּאת לְאִשְׁתִּי:

(ה) וַיַּעֲקֹב שָׁמַע כִּי טָמְא אֶת־

הַיָּנָה בְּתוֹ וּבָנָו הָיוּ אֶת־

מִקְדָּהּ בַּשָּׂדֶה וַיַּחֲרִשׁ יַעֲקֹב

עַד־בָּאָם:

(ו) וַיִּצְא חֲמוֹר אֲבִי־שָׂכָם אֶל־

יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ:

(ז) וַיִּבְנוּ יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה

כְּשֹׁמְעִים וַיַּתְעֲצֹבוּ הָאֲנָשִׁים

וַיַּחַר לָהֶם מֵאֵד בִּי־נִבְלָהָ

עָשָׂה בִּישְׂרָאֵל לְשָׂכָב אֶת־

בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה:

ש"י וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה. לַעֲנוֹת אֶת

הַבְּתוּלוֹת שֶׁהָאוֹמוֹת גָּדְרוּ עֲצָמָן מִן

הָעָרִיוֹת עַל יְדֵי הַמְּבֹול:

(ח) וַיִּדְבַּר חֲמוֹר אִתָּם לֵאמֹר

שָׂכָם בְּנִי חֲשָׁקָה נִפְשׁוֹ

בְּבָתְּכֶם תִּבְנוּ נָא אִתָּהּ לוֹ

לְאִשְׁתִּי:

ש"י חֲשָׁקָה. תְּפָצָה:

(ט) וַהֲתַחַתְנוּ אִתָּנוּ בְּנֵיתֵיכֶם

תַּחַתְנוּ לָנוּ וְאֶת־בְּנֵיתֵינוּ

תִּקְחוּ לָכֶם:

(י) וְאִתָּנוּ תִּשְׁכְּבוּ וְהָאָרֶץ

תִּהְיֶה לַפְּנִיכֶם שְׂבוּ וּסְתֹרֶהָ

וְהִאֲחִזּוּ בָּהּ:

(יא) וַיֹּאמֶר שָׂכָם אֶל־אָבִיהָ

וְאֶל־אֲחִיהָ אִמְצִי־הֶן

בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי

אֲמִין:

(יב) הִרְבּוּ עָלַי מֵאֵד מְדַה וּמִתָּן

וְאִתָּנָה כְּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי

וְתִנְנֵלִי אֶת־הַנַּעֲרָה לְאִשְׁתִּי:

ש"י מְדַה. כְּתוּבָה:

(יג) וַיַּעֲנֶה בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שָׂכָם

וְאֶת־חֲמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה

וַיִּדְבְּרוּ וְאֲשֶׁר טָמְא אֶת־הַיָּנָה

אֲחֵתָם:

ש"י בְּמִרְמָה. בְּחֻמָּה: אֲשֶׁר טָמְא.

רְמִיָּה שֶׁהָרִי טָמְא אֶת דִּינָה אַחֲרָם:

(יד) וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא נֹכַח

לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר הַזֶּה לַתֵּת

אֶת־אֲחֵתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ

עָרְלָה בִּי־חֲרָפָה הוּא לָנוּ:

ש"י חֲרָפָה הוּא. שְׂמִץ פֶּסוּל הוּא

הוּא אֹמֵר לוֹ עָרַל אֶתָּה אוֹ בֶן עָרַל.

(טו) אַךְ־בְּזֹאת נֹאוֹת לָכֶם אִם

תַּחֲנוּ כְּמֵנוּ הִחְמַל לָכֶם כָּל־

זָכָר:

ש"י נֹאוֹת לָכֶם. נִתְרַצָּה לָכֶם לְשׁוֹן

לְהַמְלִי. לְהִיטֵי נִמּוּל אֵינוֹ לְשׁוֹן לְפַעוּל אֲלֵא לְשׁוֹן לְהַפְעִיל:

(טז) וַנִּתְּנוּ אֶת־בְּנֵיתֵנוּ לָכֶם

וְאֶת־בְּנֵיתֵיכֶם נִקְחָ־לָנוּ

וַיִּשְׁכְּבוּ אִתְּכֶם וְהָיוּ לָעַם

אֶחָד:

ש"י וַנִּתְּנוּ. נִוִּין שְׁנִיָּה מוֹדַעֲשֵׁת לִפִּי

שְׁתֵּי נִגְזוּיִין וַנִּתְּנוּ: וְאֵת בְּנֵיתֵיכֶם נִקַּח לָנוּ.

שְׂאֵמֶר חֲמוֹר לְיַעֲקֹב וּבַת־שׁוּבָת בְּנֵי יַעֲקֹב לְחֲמוֹר. שְׁתָּלוּ

הַחֲשִׁיבוֹת בְּבְנֵי יַעֲקֹב לָקַח בְּנוֹת שָׂכָם אֶת יִשְׁכָּרְהוּ לָהֶם

וּבְנֵיתֵיהֶם יִתְּנוּ לָהֶם לִפִּי דַעְתָּם דְּכָתִיב וַתְּתֵנוּ אֶת בְּנוֹתֵינוּ לִפִּי

דַּעְתָּנוּ וְאֵת בְּנוֹתֵיכֶם נִקַּח לָנוּ כִּכָּל

חֲמוֹר וּשְׂכָם בְּנוֹ אֵל יוֹשְׁבֵי עִירֵם הִפְכוּ הַדְּכָרִים אֶת בְּנוֹתָם

נִקַּח לָנוּ לְנָשִׁים וְאֵת בְּנוֹתֵנוּ נָתַן לָהֶם כְּדִי לְרֻצּוֹתָם שְׂאִיתוֹ

לְהַמּוּל:

(יז) וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ אֵלֵינוּ

לְהַמּוּל וּלְקַחְנוּ אֶת־בָּתְנוּ

וְהִזְכֵּנוּ:

(יח) וַיִּשְׁכְּבוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי

חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שָׂכָם בֶּן־חֲמוֹר:

(יט) וְלֹא־אֲחֵר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת

הַדָּבָר כִּי חָפִין בְּבַת־יַעֲקֹב

וְהוּא נִכְבֵּד מִכָּל בֵּית אָבִיו:

(כ) וַיָּבֵא חֲמוֹר וּשְׂכָם בָּנוּ אֶל־

שַׁעַר עִירָם וַיִּדְבְּרוּ אֶל־אֲנָשֵׁי

עִירָם לֵאמֹר:

(כא) הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים

הֵם אִתָּנוּ וַיִּשְׁכְּבוּ בָאָרֶץ

וַיִּסְתְּרוּ אִתָּהּ וְהָאָרֶץ הִנֵּה

רַחֲבַת־יָדַיִם לַפְּנִיָּהֶם אֶת־

בְּנֵתָם נִקְחָ־לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־

בְּנֵיתֵנוּ נָתַן לָהֶם:

ש"י שְׁלָמִים. בְּשָׁלוֹם וּבְכָל שָׁלוֹם: וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחֲבַת יָדַיִם.

כְּאֵדָם שִׁדְדוּ רַחֲבָה וּתְתַנִּית כְּלוּמֵאֵל

הַרְבֵּה בָּאָה לְכָאֵן וְאֵין לָהּ קוֹנִים:

(כב) אַךְ־בְּזֹאת יֵאָתּוּ לָנוּ

הָאֲנָשִׁים לְשִׁבַּת אִתָּנוּ

לְחַיּוֹת לָעַם אֶחָד בְּהַמּוּל לָנוּ

כָּל־זָכָר כְּאִשֶּׁר הֵם נִמְלִים:

ש"י בְּהַמּוּל. בְּהִיּוֹת נִמּוּל:

(כג) מִקְנֵהֶם וּקְנִינֵם וְכָל־

בְּהֶמְתָּם הָלוּא לָנוּ הֵם אֵד

נֹאוֹתָהּ לָהֶם וַיִּשְׁכְּבוּ אִתָּנּוּ:

ש"י אֵד נֹאוֹתָהּ לָהֶם. לְדַבֵּר זֶה וְעַל

יְדֵי כֵן יִשְׁכְּבוּ אִתָּנוּ:

(כד) וַיִּשְׁמָעוּ אֶל־חֲמוֹר וְאֶל־

שָׂכָם בָּנוּ כָּל־יִצְאֵי שַׁעַר

עִירוֹ וַיִּמְלֹו כָּל־זָכָר כָּל־יִצְאֵי

שַׁעַר עִירוֹ:

(כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי

בְּהִיּוֹתָם כַּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי

בְּנֵי־יַעֲקֹב שְׁמַעוֹן וְלֹוֹי אֲחֵי

דִּינָה אִישׁ חֲרָב וַיָּבִאוּ עַל־

הָעִיר בָּטָח וַיַּהֲרֹגוּ כָּל־זָכָר:

ש"י שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב. בְּנֵיו הָיוּ וַאֲף

עַל פִּי כֵן נִהְגוּ עֲצָמָן שְׁמַעוֹן וְלֹוֹי

כְּשֶׁאָר אֲנָשִׁים שְׂאִינִם בְּנֵיו שְׁלֹו נְטָלוּ עֲצָה הִימָנוּ: אֲחֵי דִינָה.

לִפִּי שְׁמִסְרוּ עֲצָמָן עָלֶיהָ נִקְרָאוּ אֲחֵיהָ: בָּטָח. שְׁהָיוּ כּוֹאֲבִים.

וּמִדְרַשׁ אַגָּדָה בְּטוֹחִים הָיוּ עַל כַּחוֹ שֶׁל זָקֵן:

(כו) וְאֶת־חֲמוֹר וְאֶת־שָׂכָם

בָּנוּ הָרְגוּ לִפְנֵי־חֲרָב וַיִּקְחוּ

אֶת־דִּינָה מִבֵּית שָׂכָם וַיִּצְאוּ:

(כז) בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל־

הַחֲלָלִים וַיָּבִזוּ הָעִיר אֲשֶׁר

טָמְאוּ אַחֲרָתָם:

ש"י עַל הַחֲלָלִים. לְפָשֹׁט אֶת הַחֲלָלִים וְכֵן תִּרְגַּם אוֹנֵקְלוֹס

לְחַלְצָא קְטִילָא:

(כח) אֶת־צֹאנָם וְאֶת־בָּקָרָם

וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם וְאֶת אֲשֶׁר־

בָּעִיר וְאֶת־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה

לָקְחוּ:

(כט) וְאֶת־כָּל־חֲלָלָם וְאֶת־כָּל־

טָפֶם וְאֶת־נָשִׁיהֶם שְׂבוּ וַיָּבִזוּ

וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בַּבֵּית:

ש"י חֲלָלָם. מִמּוֹנִם. וְכֵן עָשָׂה לִי

עוֹשֶׂה חֲלָל. וַעֲזָבוּ לְאַחֲרֵים חֲלָלָם: שְׂבוּ. לְשׁוֹן שְׁכִיבָה לְפִקֹּךְ

טַעֲמוּ מִלָּעַד:

(ל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־שְׁמַעוֹן

וְאֶל־לֹוִי עֲבַרְתֶּם אִתִּי

לְהַבְאִישְׁנִי בִישָׁב הָאָרֶץ

בַּפְּנֵעֵנִי וּבַפְּרִי וְאֲנִי מִתִּי

מִסָּפֶר וְנִאֲסַפּוּ עָלַי וְהַבִּינִי

וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי:

ש"י עֲבַרְתֶּם. לְשׁוֹן מִים עֲבֹרִים

וְאֶגְדָּה צִלּוּלָה הִיתָה הַחֲבִית וְעַכְרָתָם אוֹתָהּ. (תַּחְוּתָא). מִסְתַּרְת

הִיתָה בֵּיד כְּנַעֲנִים שִׁיפְלוּ בֵּיד בְּנֵי יַעֲקֹב אֲלֵא שְׁהָיוּ אוֹמְרִים

עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנִחַלְתָּ אֶת הָאָרֶץ לְפִקֹּךְ הָיוּ שׁוֹתֵקִין: מִתִּי

מִסָּפֶר. אֲנָשִׁים מוֹעֲטִים:

(לא) וַיֹּאמְרוּ הַכּוֹזֵנָה יַעֲשֶׂה

אֶת־אֲחֻתָּנוּ: פ

ש"י הַכּוֹזֵנָה. הַפְקָרָה: אֶת אֲחֻתָּנוּ. יֵת אֲחֻתָּנָא:

(לב) וַיֵּקֶב קוֹם עָלֶה בֵּית־אֵל

וַיִּשְׁב־שָׁם וַעֲשֶׂה־שָׁם מִזְבֵּחַ

לְאֵל הַנִּרְאָה אֱלֹהֵי בְּרָרְחָה

מִפְּנֵי עֲשׂוֹ אֲחִיהָ:

ש"י קוֹם עָלֶה. (קִרְיָתָא) לִפִּי שְׂאֲחֵרְתָּ בְּדֹרֶךְ נַעֲנֶשֶׁת וְכֵא לָךְ

זֹאת מִבְּתָךְ:

(לג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־בֵּיתוֹ

וְאֵל כָּל־אֲשֶׁר עִמּוֹ הָסְרוּ

אֶת־אֱלֹהֵי הַנֹּכַח אֲשֶׁר

בְּתַכְכֶּם וַיַּהֲרֹגוּ וַיַּחֲלִיפוּ

שְׂמֹלֵתֵיכֶם:

ש"י הַנֹּכַח. שֵׁשׁ בִּידְכֶם מְשַׁלָּל שֶׁל